

dels criminals y, un d'ells are ja es mort. Els restants han fugit tirantse al aigua. En total: son quatre els detinguts contanthi'l mort qu'es un vell de cara aixuta y vermellosa. Dominat l'incendi pe'ls bombers y vehins, s'ha vingut en concièxement de tot l'estrago. Las perduas materials produïdas pe'l foc, son de poca importància; en cambi'l robo s'evalúa en unas 125.000 pessetas. Y lo més terrible y dolorós es la mort alevosa de dos personas tan honradas y coneigudas en la ciutat com lo fabricant don Antón Balaguer y'l majordom Joseph Bertrán que gosaban de justas simpatías.

»Tenim gran confiansa en l'acció dels tribunals y creyém que no's fará esperar molt un acte de exemplar y severa justicia.»

Brunzia'l vent. Els arbres contorsionats al càstich d'afueteig ineczorable, feyan concert de sos accents melancòlichs y planyívols. Un cel roig, sanguinós, ab reflectes d'incendi, apareixia vers la ponentada; mentres en negres núvols prenyantse cap al Nort com amenassa de vehina tempestat oferia'l contrast d'una foscor horrible acompañada de trons llunyans que rodolavan palpitant per las timbas de las serra.

Avall, al pla, dormia la ciutat, descansant del treball, en pacífich silenci; besats sos peus pe'l mar, per l'immens gronxador que ab son etern vâ y vé porta'l compás del temps y assenyala los límits de la terra, llestant la costa ab llavis plens d'escuma y de verdosa bava.

Cap á mitjorn una gran esplanada s'estenia: en son centre s'alsava sinistre catafalch: era'l patíbol, la forca d'ont penjat lo cos eczánim d'un sentenciat á l'afrentosa mort, tot balançejantse á l'impuls del mestral, omplenía d'horror lo tétrich quadro.

La vindicta pública quedava satisfeta. Qui á mort vâ delinuir á mort finia. ¡Rara coincidència! La

corda que estrenyent lo coll del condemnat li va arreciar la vida en infernal ganyota duya estampadas dues lletras: A. B.: las iniciais d'una de las víctimas y marca de la fàbrica de cànem ahont lo crim repugnant vá consumarse.

Brunzia'l vent. Y'ls corbs desde la serra, acudían volant á l'esplanada, atrets per la farum de la carn morta...

«Amich L. Li envio els antecedents de la famosa y trista causa, per si'n vol treurer algú profit estudiantla en aquest torn d'ofici. Jo'm trovo aquí ab motiu del casament de la Merceneta Balaguer, de quiñ malhaurat pare vaig esser nomenat eczecutòr testamentari. L'hereu Felipó's va ferir de resultas de l'horrible desentllás que tingué la viciosa carrera de son fill; no li veig salvació y molt menys á sa muller que ha quedat alocada per la doble perdua del desditxat Nofre y d'aquell vell criminal que va resultar esser lo pare d'ella. Tot son efectes de la llei d'herència.—Aquesta terra, avants tan tranquila y ditxosa, sembla avuy una vall de llàgrimas. Moltas n'aixugará temps á venir, lo felis enllàs de la Mercé ab l'hereu Llarch qu'es un bon xicot, honrat é intelligent. D'en Nay no'n cal parlar: segueix sent l'escarrás de la casa, sempre actiu identificat ab els terrassos que trepitja. Ell si què's guanya'l pa segons lo precepte bíblich. Solzament ha variat en una cosa: te horror al cànem. Y, si algú cop—es una follia molt explicable—per distracció n'hi parlo, s'queda pensatiu, mormorant en tó baix:

—Mala llevor, senyor metje, mala llevor...

Ja'm dirá V. si aquí hi veu la fatalitat, lo determinisme ó que, mentres queda, com sempre, seu y afectíssim.—J. Serrat.»

Lluís de Janer.

À UNA ARAGONESA

Nascuda al cor d'Aragó
parleu llengua castellana,
amb ella hi parléu a Déu,
a n'el Déu d'enamorades,
i amb ella'l vostre estimat
els seus amors vos desgrana.
Si per la llengua no ho som
i tampoc ho som de raça,
els mateixos sentiments
podém dir que ns agermanen;

que he sentit una cançó
de la vostra boca náixer,
l'heu cantada amb ulls de foc,
i am les galtes somrosades,
amb accent aragonés,
pero am llengua catalana.

Xavier Gambús.

Agost 1903.

